

Vergaderjaar 2016–2017

29 697

Gebiedsgerichte economische perspectieven en Regionaal Economisch Beleid

Nr. 33

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 februari 2017

De afgelopen twee jaar heeft de regio Zuidwest-Nederland zich ingezet om de werkgelegenheid en de economie in Zuidwest-Nederland versneld te verbeteren en te versterken. Dit naar aanleiding van de sluiting van de sigarettenfabriek Philip Morris in Bergen op Zoom in september 2014. De bijgevoegde rapportage 2015–2016 Economische Structuurversterking Delta-regio¹ geeft de resultaten weer van de inspanningen van de afgelopen twee jaar met betrekking tot de werkgelegenheid en arbeidsmarkt en de uitvoering van het actieplan Economische Structuurversterking Zuidwest-Nederland (Kamerstuk 29 697, nr. 19)

In het navolgende schets ik op hoofdlijnen de belangrijkste bereikte resultaten. In bijlage 1 treft u een overzicht aan van de financiële bijdragen van de rijksoverheid bij de verschillende acties.

Werkgelegenheid en arbeidsmarkt

Als gevolg van de sluiting van Philip Morris verloren 1.169 werknemers hun baan. Daarmee werd de urgentie groter om naast het reguliere beleid extra inspanningen te plegen op het vlak van werkgelegenheid en arbeidsmarkt. Er is door de regionale bestuurders en betrokken partijen prioriteit gegeven aan het vinden van banen voor de ex-werknemers van Philip Morris, het vergroten van de kans op werk vooral voor (langdurige) werklozen in de regio rond Bergen op Zoom en aan het verminderen van de mismatch op de arbeidsmarkt.

Met behulp van het mobiliteitscentrum van Philip Morris en de inzet van het Werkcentrum, opgericht door de gemeente Bergen op Zoom, hebben totaal bijna 1.200 mensen in de afgelopen twee jaar een baan gevonden, waarvan 788 ex-werknemers van Philip Morris. Het Werkcentrum blijft actief en werkt nauw samen met het regionale Werkgeversservicepunt.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Als antwoord op de langdurige werkeloosheid heeft de provincie Noord-Brabant het initiatief voor flexicurity aangekondigd. Dit initiatief tracht onder meer via om- en bijscholing de flexibiliteit op de arbeidsmarkt te vergroten. De regio West-Brabant participeert in dit programma. Om de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren zijn er centra voor innovatief vakmanschap en een centre of expertise voor de drie belangrijkste sectoren in de regio *biobased economy*, logistiek en onderhoud in het leven geroepen. Daarnaast is er een regionaal sectorplan West-Brabant opgesteld, dat momenteel wordt uitgevoerd. Voorts is aangesloten bij het landelijke sectorplan Grenzeloos Werken, dat mensen ondersteunt bij het vinden van werk over de grens. Beide sectorplannen samen streven naar de invulling van ruim 500 vacatures in Zuidwest-Nederland.

Uitvoering Actieplan Economische Structuurversterking Zuidwest-Nederland

Het actieplan Economische Structuurversterking Zuidwest-Nederland (bijlage bij Kamerstuk 29 697, nr. 19) heeft tot doel om samen met regionale partners een versnelling aan te brengen in de versterking en verduurzaming van de regionale economie. Het kabinet heeft in haar reactie op 10 februari 2015 het actieplan onderschreven (Kamerstuk 29 697, nr. 19). De uitvoering van het actieplan is begeleid door een stuurgroep onder voorzitterschap van gedeputeerde Pauli van de provincie Noord-Brabant. Vanuit de rijksoverheid was mijn ministerie vertegenwoordigd in de stuurgroep.

Voor de drie belangrijkste sectoren in Zuidwest-Nederland, namelijk *biobased economy*, onderhoud en logistiek, zijn op het vlak van de clusterversterking belangrijke stappen voorwaarts gezet. Dit geldt ook voor initiatieven op het gebied van energie en grondstoffen.

Biobased economy

Voor de *biobased economy* clusters (Green Chemistry Campus, Moerdijk en Nieuw Prinsenland bij Dinteloord) is de basisstructuur en innovatiekracht versterkt en verzekerd door meer in programmalijnen rond verwaarding van suikers, lignine en bioaromaten samen te werken met de onderzoek- en kennisinstellingen TNO, ECN en het Vlaamse Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO).

Onderhoud

Op het vlak van onderhoud is een aantal perspectiefvolle ontwikkelingen gaande die, mede door het aangaan van kruisbestuivingen en nieuwe kennis, nieuwe arbeidsplaatsen zullen genereren. Er wordt veel verwacht van de ontwikkeling van het composietenonderhoud door het Development Center for Maintenance of Composites (aspirant *fieldlab*), dat werkt vanuit het aerospacecluster, en in cross-overs met sectoren als maritiem, automotive en hightech.

Het Ministerie van Defensie, het Ministerie van Economische Zaken en de provincie Noord-Brabant investeren in het Europese motorenonderhoud voor de F-35 in Woensdrecht. Het motorenonderhoud biedt naar verwachting kansen op ongeveer 1.610 voltijds nieuwe arbeidsplaatsen. Het nieuwe onderhoudspark voor de procesindustrie in Terneuzen gaat, samen met het Kennis- en Innovatiecentrum Maintenance Procesindustrie, werken aan kennisuitwisseling tussen bedrijfsleven en onderwijs en aan crossovers met onder meer de offshore-bedrijven op het gebied van wind

op zee. Dit laatste biedt perspectief met het oog op de ontwikkeling van de windparken op zee voor de kust van Zeeland.

Logistiek

Voor bundeling van goederenstromen in de logistieke sector zijn in Zeeland (Zeeland Connect) en in Noord-Brabant (NewWays) samenwerkingsverbanden opgezet. Om de synchronodale beweging verder te verduurzamen, hebben NewWays en Zeeland Connect op 22 april 2016 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Lean & Green Synchronodal, een initiatief van de Topsector Logistiek.

Energie en grondstoffen

Op het vlak van energie en grondstoffen lopen twee initiatieven in Zuidwest-Nederland die goed aansluiten bij het beleid van het kabinet zoals verwoord in de warmtevisie, (Kamerstuk 30 196, nr. 305) en in het Rijksbrede programma circulaire economie (Kamerstukken 32 852 en 33 043, nr. 33). In Moerdijk is het havenbedrijf gestart met het restwarmteproject EnergieWeb XL. Diverse projecten staan op stapel, waarbij in 2018 de eerste warmtekoppeling met het tuinbouwgebied Nieuw Prinsenland wordt verwacht. Het Smart Delta Resource Platform (SDR-platform) een samenwerkingsverband tussen elf energie-intensieve bedrijven in Zuidwest-Nederland en Vlaanderen, bevordert onderlinge uitwisseling van restwarmte en restproducten tussen de aangesloten bedrijven. Diverse projectvoorstellen zijn in ontwikkeling.

Tot slot

Naast het versterken van de bovengenoemde sectoren is door de regio aandacht besteed aan de randvoorwaarden die nodig zijn voor economische structuurversterking, zoals het verbeteren en optimaliseren van de dienstverlening en innovatieversterking van het mkb, het verbeteren van de organisatie van het acquisitiebeleid en een goede fysieke en digitale bereikbaarheid.

Samenvattend constateert het kabinet dat de resultaten, die in de afgelopen twee jaar zijn bereikt op het vlak van werkgelegenheid en arbeidsmarkt en op het gebied van economische structuurversterking, een goede basis en voldoende perspectief voor de toekomst bieden. Gebleken is dat met een doelgerichte aanpak, goede samenwerking en inzet van Europese, nationale en regionale programma's en instrumenten, voortgang is te boeken, resultaten zijn te bereiken en zaken in gang kunnen worden gezet.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

bijdrage rijksoverheid bij uitvoering actieplan Economische Structuurversterking Zuidwest-Nederland

De uitvoering van de acties uit het actieplan Economische Structuurversterking Zuidwest-Nederland (bijlage bij Kamerstuk 29 697, nr. 19) is gefinancierd met Europese, nationale en regionale middelen. In onderstaand overzicht zijn de acties weergegeven waaraan het Rijk een bijdrage heeft geleverd naast de andere partijen.

Biobased Economy

- **Transititeprogramma's suikers en lignine:** In het kader van de Europese Structuurfondsen /Operationeel Programma Zuid is voor ruim € 3 miljoen aan rijkscofinanciering bijgedragen aan diverse programma's en projecten rondom verwaarding van suikers, lignine en bioaromaten.

Onderhoud

- **Motorenonderhoud F-35:** Ten behoeve van de realisatie van een aantal voorzieningen met betrekking tot het motorenonderhoud zal het Ministerie van Defensie € 44 miljoen en het Ministerie van Economische Zaken € 22 miljoen investeren.

Logistiek

- **Zeeland Connect en NewWays:** Aan beide projecten samen is door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) tot nu toe € 236.925 bijgedragen. Het Ministerie van IenM draagt nog jaarlijks bij via de topsector Logistiek aan Zeeland Connect met € 85.000.

Energie en grondstoffen

- **Smart Delta Resource Platform:** Er is een Green Deal tussen het Ministerie van Economische Zaken en Zeeland gesloten met een toezegging om drie (warmte)projecten tot een maximum bijdrage van € 4,5 miljoen te steunen.

Human Capital

- **Regionaal Sectorplan:** Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) draagt voor € 1,6 miljoen bij aan de uitvoeringskosten van het sectorplan.
- **Grensoverschrijdende economie en arbeid:** Het Ministerie van SZW draagt aan het Grensoverschrijdend Sectorplan € 4,9 miljoen bij voor alle grensprovincies samen.

Technologieontwikkeling

- **Verankering kennisinstellingen en versterken samenwerking bedrijfsleven en kennisinstellingen:** het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) heeft aan diverse Centra voor Innovatief Vakmanschap op het vlak van Biobased Economy, logistiek en maintenance totaal ongeveer € 3,24 miljoen bijgedragen. Voor het Center of Expertise Biobased Economy heeft het Ministerie van OCW € 4 miljoen bijgedragen en zal in 2017 eenmalig € 1 miljoen bijdragen.